

Pr. lect. univ. dr. Ioan MIHOC - **Protoiereul Vladimir Hulap, *Parabolele Evangheliei ieri și azi. Contextul cultural, tâlcuirea Sfinților Părinți, mărturii istorice*, trad. din limba rusă Denis Chiriac, Ed. Egumenița, 2020, 295 p.**

Lucrarea părintelui profesor Vladimir Hulap, publicată anul acesta la Editura Egumenița, este binevenită pentru îmbogățirea literaturii biblice în limba română și, mai cu seamă, pentru aducerea în atenție a tematicii mereu actuale a cuvintelor Domnului care interpelează cu multă putere prin intermediul genului parabolic. Autorul cărții, prorector al Academiei Ortodoxe din Sankt Petersburg, consacrat ca teolog prin mai multe volume și articole publicate până acum, semnalează de la început că „nu avem în față un comentariu exegetic științific, ci niște reflecții referitoare la textele splendide și multilaterale care au avut un rol important în misiunea lui Iisus Hristos și își păstrează actualitatea în viața Bisericii Sale” (pp. 5-6).

Cartea este structurată în zece capitole, fiecare nuanțând teme importante pentru elucidarea multiplelor valențe ale pildelor evanghelice.

O simplă trecere în revistă a cuprinsului ne arată maturitatea spirituală a unei cercetări ancorate în contextul istoric-cultural al Noului Testament (din care nu lipsesc aluziile la mărturia istoricului Iosif Flaviu), dar și în perspectiva Părinților Bisericii. Mărturisind faptul că „este de neconceput să intrăm în contact cu Evanghelia fără să cunoaștem în prealabil experiența sfinților” (p. 6), autorul dovedește o mare preocupare pentru semnificațiile desprinse din cugetările Părinților. Dintre aceștia, cei care sunt repere constante pe parcursul lucrării și dau greutate teologică argumentării, sunt de menționat: Antonie cel Mare, Avva Isaia, Avva Dorotei, Isaac Sirul, Macarie Egipteanul, Petru Damaschinul, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, Grigorie de Nyssa, Ioan Gură de Aur, Ambrozie al Mediolanului, Isidor Pelusiotul, Ioan Scărarul, Pimen cel Mare, Simeon Noul Teolog, Ignatie Briancianinov, Nicodim Aghioritul, Paisie Aghioritul. Desigur, între cei mai frecvent citați sunt exponenții spiritualității ruse: Tihon din Zadonsk, mitropolitul Platon al Moscovei, Teofan Zăvorâțul, Nikon al Optinei, Varsanufie al Optinei, Ambrozie al Optinei, Alexei Mecev, Dimitrie al Rostovului, Serafim de Sarov și Ioan din Kronstadt. Interpretarea de față dobândește vioiciune și stârnește interes și prin apelul la operele unor reprezentanți de seamă ai literaturii: Charles Dickens, Vladimir Soloviov, F. M. Dostoievski, J. P. Sartre, L. N. Tolstoi, A. P. Cehov.

În capitolul întâi, intitulat „De ce le vorbești în pilde?”, autorul clarifică opțiunea Mântuitorului pentru genul parabolic, un gen literar care presupune *franchețe indirectă* și care comunică *adevărul și viața*, vizând *surditatea duhovnicească*, *adevăr nespus pe șleau*, și care rămâne pururi actual, ca un *glas prin veacuri*. Observația Părintelui Hulap despre forța pedagogică și de judecată a parabolelor evanghelice este deplin edificatoare: „Pentru cei care caută să înțeleagă adevărul, parabolele dezvăluie cunoștințe duhovnicești profunde, pentru alții devin

un test al calității inimii lor, un semn că au venit la Hristos pentru orice, numai nu pentru convertire și vindecare” (p. 15). Capitolul al doilea, „*Drumul acasă*”, se constituie într-o tâlcuire amplă a parabolei fiului risipitor, și răspunde acestor probleme: *un dar ciudat* (liberul arbitru, n.n.: „Darul libertății este măreț și înspăimântător în același timp, deoarece prețul folosirii sale adevărate sau false este extrem de mare: viața sau moartea noastră”, p. 25), *puiul zburat din cuib, amărăciunea țării îndepărtate, unde sunt? cine sunt? soluția există, Dumnezeu Care aleargă în întâmpinarea noastră, fiul cel mare*. Capitolul al treilea, „Omul și Legea”, oferă o interpretare sugestivă a parabolei vameșului și a fariseului (cu aceste subtitluri surprinzătoare: *rom și frișcă, trădătorii patriei, pravila de rugăciune, spectacol în templu, scara rugăciunii, capcanele ascetismului, primul în lista păcatelor, sistemul de coordonate, glasul inimii penitente, cu susul în jos*). Capitolul al patrulea, „Înșelătorul pe pedestal”, înfățișează parabola iconomului nedrept și se referă la aceste aspecte: *ispita încrederii, ia totul de la viață, criza - izvor de înțelepciune, cum să te iubești pe tine însuși*. Capitolul al cincilea, „Să ne temem de cei indiferenți”, vizează explicarea parabolei samarineanului milostiv, din perspectiva tratării acestor teme: *„jungla” unui oraș mare, reguli de interpretare, dragoste până la capăt, de aproape și de departe, haine albe, politica neintervenționistă, dușmanul devenit prieten, prieten îndepărtat și apropiat*. Capitolul al șaselea este intitulat „Potențialul nerealizat”, referindu-se la înțelesurile parabolei talanților. Interpretarea cuprinde creionarea acestor teme: *managerii lui Dumnezeu, capital de pornire, raportul sufletului, venit mare, investiție fără dobândă*. Capitolul al șaptelea descrie „cea mai groaznică închisoare din lume”, în contextul înțelegerii pildei datornicului nemilostiv, pentru care sunt dezvoltate aceste subcapitole: *nedreptate nefirească, matematica lui Dumnezeu și plini de datorii*. Capitolul al optulea se referă la parabola bogatului nebun, accentuând faptul că „Însuși Dumnezeu l-a numit nebun”. Ca și în capitolul precedent, avem aici trei subcapitole: *raiul sunt alții, în pragul veșniciei și agendă rescrisă*. Capitolul al nouălea întrebă retoric „Cerurile mai pot aștepta?”, problematizând parabola nunții fiului de împărat, din perspectiva următoarelor teme inedite: *glasul bucuriei, „omul în cutie”, a doua chemare, fără scuze, fereastra veșniciei, oaspeți neașteptați, codul vestimentar al cerului*. În fine, inedită este și abordarea parabolei semănătorului, a cărei tratare este intitulată „operație la inimă”. Comentariul omiletic tranșează aspecte legate de: *cei care aud și cei care ascultă, mâna generoasă, praful de lângă drum, fără rădăcini, spini ucigători, cernoziom duhovnicesc, agricultura inimii*. Cu privire la gravitatea situației în care se află oamenii „fără rădăcini”, părintele Vladimir face o amară constatare: „Istoria Rusiei din secolul al XX-lea a demonstrat că revoluția a fost condusă de oameni care au avut calificativul *excelent* la cunoașterea disciplinei *Legea lui Dumnezeu*, fiind foști elevi ai seminariilor teologice. Tocmai acești <ortodocși> au omorât preoți, au distrus clopotnițe și au ars icoane”. Iar avertismentul său îi privește pe „semi-credincioși”: „Omul care Îl lasă pe Dumnezeu să intre în inima lui doar pe jumătate este mult mai jalnic decât cel care nu a trăit niciodată întâlnirea cu El” (p. 274).

Lectura pe care ne-o propune Părintele Vladimir Hulap este, aşadar, nu doar ancorată în contextul istoric al epocii Noului Testament, sau în cel al interpretării teologilor din trecutul Bisericii, ci este realizată şi prin prisma problemelor societăţii contemporane, astfel încât, în mod cert, prezintă un real interes atât pentru creştinii trăitori, cât şi pentru cei abia alfabetizaţi în credinţă sau care încă aşteaptă să treacă pragul Bisericii.